

Кредитне линије Републике Србије за финансирање малих и средњих предузећа (МСП) и локалне самоуправе преко Народне банке Србије као агента

Радован Јелашић – гувернер Народне банке Србије

Београд, 23. септембар 2009.

Већ од 2001. године НБС, као агент Владе РС, има активну улогу у кредитирању МСП у Србији

1. Учествоје у преговорима с донаторима и зајмодавцима око закључивања финансијских уговора, на основу којих припрема и закључује уговоре с посредничким банкама;
2. Управља и администрира кредитним линијама и контролише наменско коришћење средстава;
3. Одобрава и преноси средства на захтев посредничких банака;
4. Прати реализацију сваког појединачног кредита по банкама и крајњим корисницима;
5. Сервисира дуг према зајмодавцима;
6. Обезбеђује независну ревизију кредитних линија;
7. Учествоје у јавним промоцијама...

До сада није било ниједне примедбе на пласман кредита преко НБС!

1) Фонд револвинг кредита Европске агенције за реконструкцију – 15 млн EUR

- Европска унија је током 2001. и 2002. године, преко Европске агенције за реконструкцију, одобрила Влади РС донацију у укупном износу од 15 млн EUR за развој МСП.
- Средства донације намењена су развоју МСП.
- Средства донације и револвинг фонда, у укупном износу од 50,3 млн EUR, користило је до сада 510 предузећа (просечна сума кредита око 99.000 EUR), захваљујући чему је отворено 2.612 нових радних места!

Новине:

- Почетком јула ове године каматна стопа је смањена за 1,25%, на око 4%;
- Поред МСП, средства од тада могу да користе и предузетници, као и трговачке радње – али само за финансирање набавке основних средстава!

2) Апекс глобални кредити Европске инвестиционе банке – 315 млн EUR (1/2)

- **I Апекс** ЕИБ, у износу од 20 млн EUR, намењен финансирању МСП и инфраструктурних пројеката малог и средњег обима локалних самоуправа, потписан је јула 2002. године.
- Средства те кредитне линије користило је 27 предузећа, захваљујући чему је отворено 551 ново радно место!
- **II Апекс**, у износу од 45 млн EUR, потписан је јуна 2004. године и у реализацији ове кредитне линије учествовало је шест банака које је изабрао ЕИБ.
- Из ове кредитне линије реализована су 64 кредита, захваљујући чему је отворено 1.051 ново радно место!
- Просечна сума кредита првог и другог Апекс глобалног кредита (укупно 65 млн EUR) износи 714.000 EUR; оба кредита су у потпуности искоришћена.
- **III Апекс** за МСП, у износу од 250 млн EUR, закључен је маја 2009. године и у реализацији овог зајма учествоваће осам банака.

2) Апекс глобални кредити Европске инвестиционе банке – 315 млн EUR (2/2)

Новине:

- Сада ЕИБ финансира 100% вредности пројекта у односу на првобитних 50%;
- Могу да се финансирају и лизинг компаније;
- Кредити могу да се користе и за финансирање трајног повећања вредности обртног капитала ради проширења пословних активности;
- Поред МСП, средства могу да користе и предузетници.

3) Кредит Владе Републике Италије – 63,25 млн EUR

- Први кредит од 33,25 млн EUR, под изузетно повољним условима, одобрила је Влада Републике Италије октобра 2004. године РС за развој приватног сектора кроз финансирање МСП.
- До сада, из ове кредитне линије и револвинг фонда, у укупном износу од 38,8 млн EUR, реализовано је 100 кредита (просечна сума по кредиту око 390.000 EUR), захваљујући чему је отворено 547 нових радних места.
- Други кредит Владе Републике Италије, у износу од 30 млн EUR, закључен је у јулу 2009. и почетак реализације се очекује по доношењу закона о потврђивању овог кредита, који је већ у скупштинској процедури.

Новине:

- За разлику од кредитне линије из октобра 2004. године, чија је номинална каматна стопа износила до 4,9%, нова кредитна линија, у износу од 30 млн EUR, имаће ефективну каматну стопу до 4,85%;
- Средства нове кредитне линије, поред МСП, моћи ће да користе и локална јавна предузећа!

4) Донација Краљевине Данске – два млн EUR

- Крајем 2006. године, Влада РС потписала је с Владом Краљевине Данске Меморандум о разумевању, којим је договорена бесповратна финансијска помоћ Републици Србији кроз спровођење Програма локалног економског развоја на Балкану (ЛЕДИБ);
- У оквиру Програма, износ од око два млн EUR намењен је развоју нишавског региона кроз успостављање револвинг кредитне линије намењене финансирању МСП из области грађевинарства, текстилне индустрије и пољопривреде;
- НБС је, као агенту Владе РС, поверено управљање, администрирање и контрола наменског коришћења тих средстава;
- Први кредити се очекују током октобра ове године, после потписивања посредничких финансисјких уговора с банкама које је изабрало Министарство финансија РС.

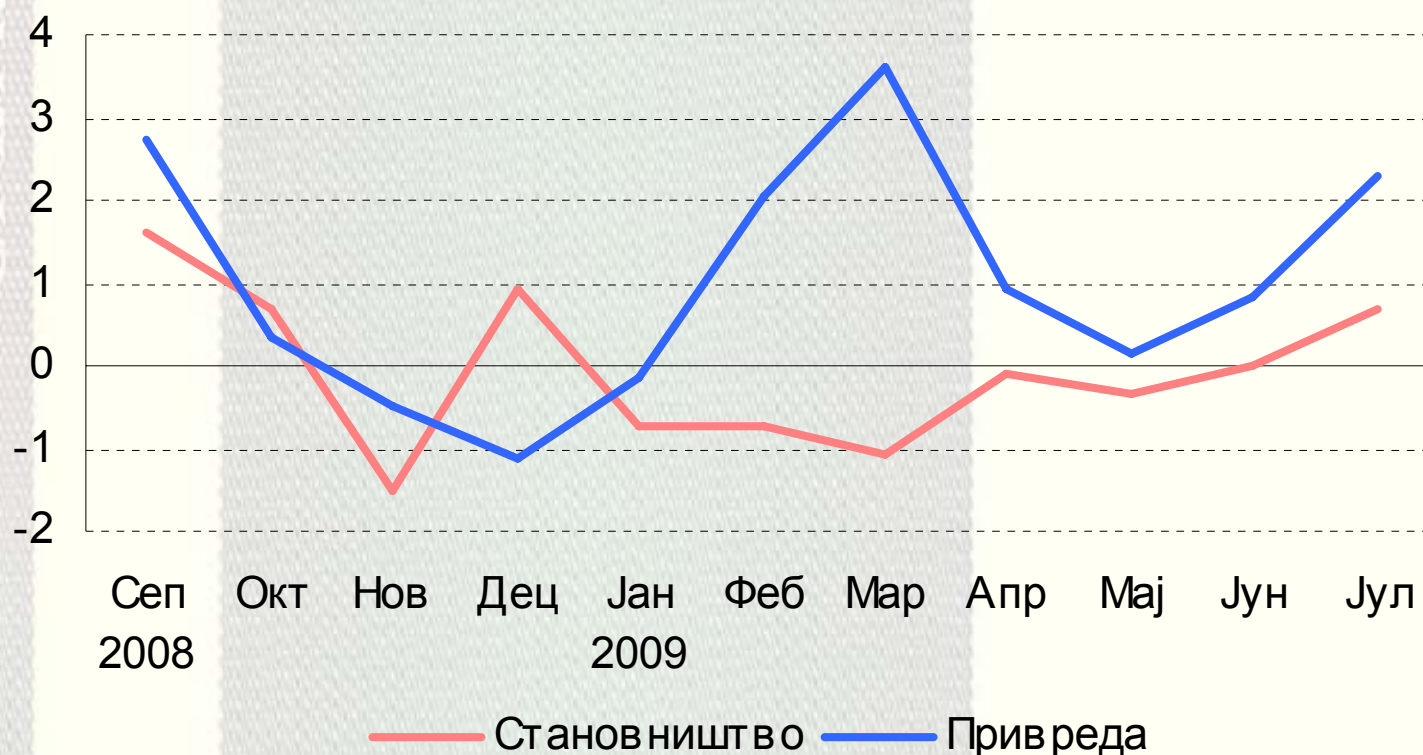
5) Пројекат Светске банке “Регионални развој Бора”

- Пројекат СБ “Регионални развој Бора” има за циљ да пружи подршку РС у ревитализацији борског региона путем решавања еколошких и социјалних проблема стварањем нових извора економског раста и отварање нових радних места.
- НБС је, као агент Владе РС, укључена у компоненту Б2 Пројекта – Развој приватног сектора у вредности од 5,52 млн USD; од тога је 3 млн USD намењено микрофинансирању обртних средстава и опреме за приватна микро, мала и средња предузећа, предузетнике и “start up” пројекте, са обавезом да, у сарадњи с представницима СБ и посредничких банака, утврди услове кредитирања, динамику и начин повлачења средстава.

Кредити МСП, а посебно привреди, имају кључну улогу у стабилизацији макроекономских услова

Месечне стопе раста реалних* кредита

месечне стопе раста у %

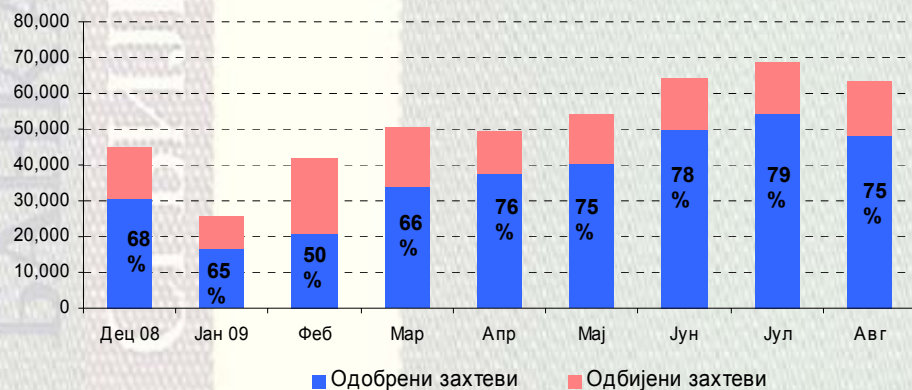

Реални кредити:

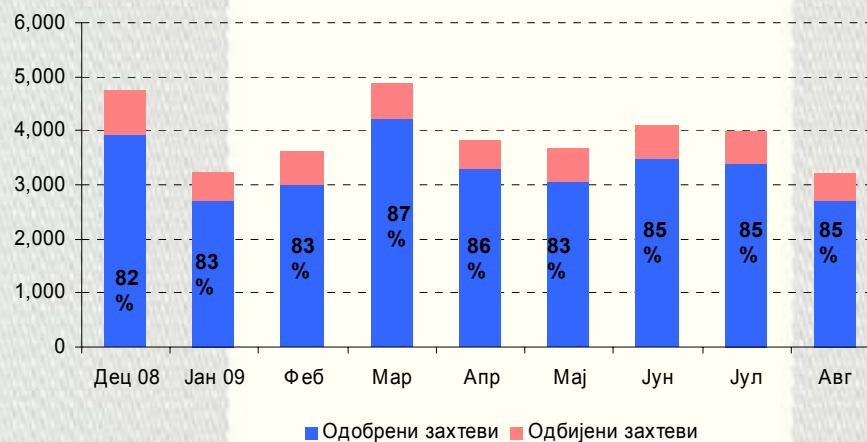
* Износ динарских кредита је дефлациониран потрошачким ценама, а кредита са валутном клаузулом девизним курсем.

Проценат и број кредита одобрених становништву знатно се повећао у односу на период кулминације економске кризе

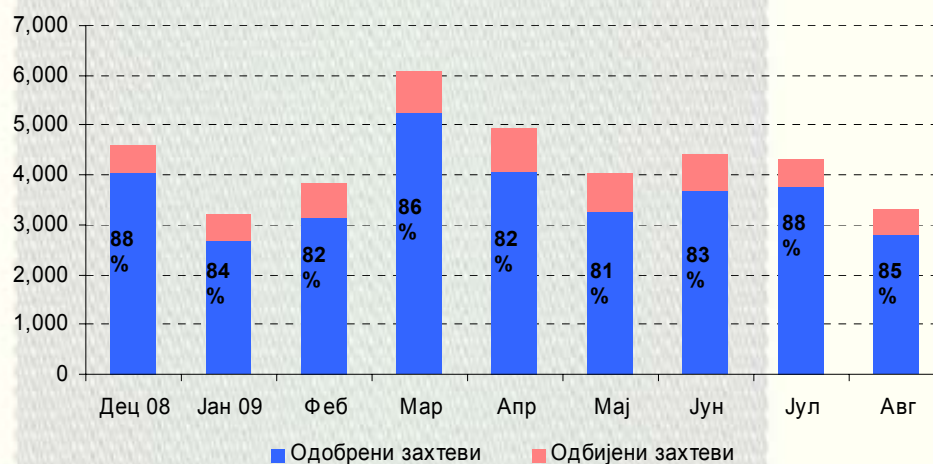
Становништво

Предузетници

МСП

Кључну улогу у стабилизацији макроекономских услова имају како НБС, тако и Влада РС

НБС

- Превентивна, контрациклична политика у области супервизије и монетарне политике (обавезне резерве);
- Значајна девизна подршка банкама у октобру и новембру 2008;
- Унапређење ликвидности банака – дефинисана улога НБС као “последњег уточишта” – LoLR
- Знатно ублажавање прописа НБС...

Влада РС

- Програм с ММФ-ом;
- Субвенционисани кредити;
- Кредитне линије ЕИБ, КФВ, ЕБРД...

...али ниједна краткорочна мера не може да замени необходност прилагођавања!

- Ефикасност мора знатно да се побољша;
- Нова тржишта, нови производи, нове технологије;
- Вертикална и хоризонтална интеграција;
- Кредит не решава проблем, иако представља значајну подршку!